

ÖZET

NAMIK KEMAL'İN ŞİİRLERİNİN SÖZ DİZİNİ (SIKLIK-DİL-KAVRAM)

Mehmet Ali Gündođan

Bu tez, Tanzimat dönemi edebiyatının öncü isimlerinden Namık Kemal'in şiirlerini; sıklık, dil ve kavram boyutlarıyla çok yönlü olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Şairin sözcük tercihlerine, bu sözcüklerin şiirlerdeki işlevine ve kavramsal derinliğine odaklanan çalışmada, onun şiirsel evreni sistematik bir yaklaşımla çözümlenmiştir. Çalışmanın teknik bakımından eksiksiz olması için Namık Kemal'in tüm şiirleri (roman ve tiyatro gibi tüm eserlerinde geçen şiirler ve dizeler de dâhil) Önder Göçgün'e ait "Namık Kemal'in Şairliği ve Bütün Şiirleri" adlı kitabından alınmıştır.

Araştırmanın ilk aşamasında, Namık Kemal'in yazdığı tüm şiirler taranarak en sık kullanılan sözcükler nicel yöntemlerle belirlenmiştir. Söz dizini analizi sonucunda elde edilen veriler, şairin duygu ve düşünce dünyasının izlerini taşıyan anahtar kelimeleri ortaya çıkarmıştır. Cümle içerisinde görevli sözcükler (ve, dahi, da, bir, vb.) dışında anlam dünyasıyla var olup birer kavram olarak en çok tekrar edilen, sırasıyla aşk (418), dil (412), cân (287), âlem (259), feyz (204), dâğ (188), hûn (164), mihr (153), cihân (135) ve sîne (133) kavramları tespit edilmiştir.

Bu sıklık verileri üzerinden yapılan değerlendirme, şairin şiirlerinde ağırlıklı olarak duygu merkezli, tasavvufî çağrışımlara açık ve estetik yoğunluğu yüksek kavramları tercih ettiğini ortaya koymuştur. "Aşk", "cân", "sîne" gibi kelimelerin yoğunluğu, kullanılış biçimleri ve anlam dünyaları, Namık Kemal'in şiirlerinde bireysel tutkulara, içsel çalkantılara ve idealist bir sevgi anlayışına sıkça yer verdiğini gösterecek olup çalışmanın "Kavram" bölümünde detaylı biçimde incelenmiştir.

Çalışmanın devamında bu sözcüklerin kavram alanları ve anlam çerçeveleri analiz edilerek şairin bu kavramların herkesçe bilinen anlam dünyaları dışında Namık Kemal'e özgü olarak başka hangi kavramlarla ilişki ağı oluşturduğu ve anlam evreninin hangi yönlerde genişlediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Namık Kemal, şiir dili, sözcük sıklığı, kavram analizi, Tanzimat edebiyatı, söz dizini.

ABSTRACT

A CONCORDANCE OF NAMIK KEMAL'S POETRY (FREQUENCY– LANGUAGE–CONCEPT)

Mehmet Ali Gündođan

This thesis aims to conduct a multidimensional analysis of the poetry of Namık Kemal, one of the pioneering figures of Tanzimat period literature, through the lenses of frequency, language, and conceptual content. Focusing on the poet's word choices, the function of these words within the poems, and their conceptual depth, the study systematically examines his poetic universe. In order to ensure technical completeness, all of Namık Kemal's poems—including those embedded in his prose works such as novels and plays—were compiled from Önder Göçgün's comprehensive edition titled *Namık Kemal'in Şairliği ve Bütün Şiirleri*.

In the first stage of the research, all poems written by Namık Kemal were examined, and the most frequently used words were identified using quantitative methods. The concordance analysis revealed key terms that reflect the poet's emotional and intellectual world. Excluding grammatical function words (e.g., and, also, a, one), the most recurrent conceptual words were determined to be: aşk (love – 418), dil (heart – 412), cân (soul – 287), âlem (world/universe – 259), feyz (divine grace – 204), dâğ (pain/grief – 188), hûn (blood – 164), mihr (affection/light – 153), cihân (universe – 135), and sîne (bosom – 133).

The evaluation of these frequency data demonstrates that Namık Kemal predominantly preferred emotionally charged, mystically connoted, and aesthetically rich concepts in his poetry. The density, usage patterns, and semantic layers of terms such as aşk, cân, and sîne indicate a poetic tendency toward personal passion, inner

turmoil, and an idealistic notion of love—subjects explored in detail in the “Concept” section of the study.

In the latter part of the thesis, the conceptual domains and semantic frameworks of these words were analyzed. This analysis determined how Namık Kemal, beyond the conventional meanings of these words, constructed unique conceptual associations and expanded the boundaries of their semantic universe.

Keywords: Namık Kemal, poetic language, word frequency, concept analysis, Tanzimat literature, concordance.

